

Predgovor

Koja je uloga obrazovanja u svijetu u kojem živi 7 milijardi ljudi i u kojem svega 10% stanovništva ima više od 71 % bogatstva, dok polovina stanovništva živi s primanjima manjim od 2,50 \$ dnevno. Više od 1,4 milijarde ljudi živi ispod granice ekstremnog siromaštva s dnevnim primanjima manjim od 1,25 \$. U istom tom svijetu, u kojem i mi živimo, prema podacima UNICEF-a, 61 milijun djece osnovnoškolske dobi izvan je sustava obrazovanja, dok prema podacima UNDP-a 1,75 milijarda živi u siromaštvu multidimenzionalnog tipa. Indeks siromaštva multidimenzionalnog tipa objedinjuje ponderiranih 10 indikatora zdravlja, životnih uvjeta te obrazovanja. U 104 zemlje u razvoju, sa stanovništvom oko 5,2 milijarde ljudi (78,4% ukupne svjetske populacije) živi 1,32% siromašne populacije. Ukupan broj multidimenzionalno siromašnih u 104 zemlje u razvoju je 1.634,5 milijuna. U našoj je zemlji, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 32,3% osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti.

Kako govoriti o obrazovanju, o potrebi i pravu na visoko obrazovanje kada danas ekonomska kriza i nemilosrdnost svakodnevice neoliberalne matrice življenja ostavljaju trajne posljedice i utječu na segregaciju i u obrazovanju. Možemo li govoriti o obrazovanju samo kao luksuzu i privilegiji manjine iako znamo da je ono temeljno sredstvo pomoću kojeg ljudi mogu sudjelovati u svojoj zajednici, ostvariti sebe i svoje potencijale ali i sva druga ljudska prava. Nema slobode mišljenja i djelovanja bez obrazovanja. Ono osnažuje osobu, povećava zapošljivost, pruža neovisnost, umanjuje društvenu izolaciju i marginaliziranost. Istodobno, obrazovanje utječe i na zdravlje, na duljinu i kvalitetu života, zdravstvene navike, zaštitni je čimbenik i prediktor mentalnog zdravlja i socijalne podrške.

Zemlje poput Kine i Indije, u kojima živi jedna trećina svjetske populacije, ujedno i najbrže rastuća gospodarstva svijeta, prepoznale su značaj visokog obrazovanja i nužnost kontinuiranog obrazovanja. Čak jedna trećina od 139 milijuna studenata školuje se upravo u brojnim kineskim i indijskim sveučilištima.

Globalno i nesigurno tržište rada, nezaustavljiv tehnološki razvoj ali i značajne demografske promjene neminovno utječu na cjelokupnu vertikalnu obrazovnog sustava pa tako i na potrebne kvalifikacije. Projekcije Europskog centra za razvoj stručnog usavršavanja i analize trendova u zapošljavanju i obrazovanju unutar

Europske unije ukazuju na nužnost kontinuiranog nadograđivanja znanja, vještina i kompetencija, kao i na buduću veću potrebu za visokokvalificiranom radnom snagom. Pri tome je kvaliteta nastave, dostupnost i pristupačnost visokoškolskog obrazovanja nužan preduvjet jednakih mogućnosti i jednakog pristupa obrazovanju za najranjivije skupine, one koje gospodarske krize uvijek i ponajprije najviše pogađaju.

15. riječki dani bioetike održani na Medicinskom fakultetu u Rijeci 17. svibnja 2013. godine vezani uz središnju temu skupa „Visoko obrazovanje za sve: perspektive podzastupljenih skupina“ bili su mjesto suradnje stručnjaka posebnog senzibiliteta upravo za najranjivije skupine. Radovi unutar bloka koji je pred Vama samo su dio iskustava i prikaza različitih pristupa pružanja podrške onima kojima je najpotrebnija, u smislu olakšanja pristupa visokom obrazovanju i realiziranja vizije kvalitetnog, integrirajućeg, pravednijeg i dostupnijeg visokog obrazovanja.

Martina Šendula-Pavelić